

**Osoba od
povjerenja
za žrtve
kaznenih
djela**

Ženska soba – Centar za seksualna prava
Zagreb, 2021.

IMPRESUM

Autor/ica:

Anamaria Drožđan-Kranjčec, mag. iur.
Miren Špek, dipl. iur.

Izdaje:

Ženska soba – Centar za seksualna prava
Maksimirska cesta 51a, 10 000 Zagreb
tel: 01/6119 174
fax: 01/6119 175
e-mail: zenska.soba@zenskasoba.hr
web: www.zenskasoba.hr

Lektura:

Integra d.o.o.

Tisak:

HORVAT-TISAK d.o.o.

Publikacija je nastala u okviru programa „Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela” uz financijsku podršku Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Ženske sobe – Centra za seksualna prava i ni na koji način ne može se smatrati da odražava gledište Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa i
uprave

ženska soba
women's room

SADRŽAJ

1. UVODNO O INSTITUTU OSOBE OD POVJERENJA	7
2. TKO MOŽE BITI OSOBA OD POVJERENJA I KOJA JE NJEZINA ULOGA.....	8
3. U KOJIM FAZAMA POSTUPKA ŽRTVA IMA PRAVO NA PRATNJU OSOBE OD POVJERENJA?	10
4. UTJECAJ OSOBE OD POVJERENJA NA SMANJENJE STRESA PRILIKOM ODLASKA NA SUD	12
5. STAVOVI ŽRTAVA I OSTVARIVANJE PRAVA PRATNJE OSOBE OD POVJERENJA U HRVATSKOJ.....	13
6. KOMPARATIVNI PRIKAZ INSTITUTA OSOBE OD POVJERENJA.....	15
7. MREŽA PODRŠKE I SURADNJE ZA ŽRTVE I SVJEDOKE KAZNENIH DJELA	17

Uvodno o institutu osobe od povjerenja

Ova publikacija nastala je s ciljem prezentacije instituta osobe od povjerenja, jednog od prava žrtava kaznenih djela. Publikacija je nastala u okviru programa „Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela”¹ koji provodi Ženska soba u partnerstvu s deset organizacija civilnoga društva uz financijsku podršku Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske.

Pravo žrtava na pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju radnji u kojima sudjeluje propisano je člankom 43. Zakona o kaznenom postupku.² Tom odredbom Zakona o kaznenom postupku implementirana je odredba članka 3. stavka 3. i članka 20. točke (c) Direktive 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP³ (dalje u tekstu: Direktiva 2012/29/EU). Žrtva ima pravo na pratnju osobe od povjerenja od trenutka podnošenja kaznene prijave pa sve do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka. Ono što je važno napomenuti jest da se tim pravom žrtva može služiti samo ako to nije u suprotnosti s njezinim interesima, ako time ne bi bilo ugroženo provođenje kaznenog postupka ili se korištenjem tog prava ne bi dovela u pitanje zajamčena prava obrane.

Pravo osobe od povjerenja jedno je od izvanprocesnih prava žrtava kaznenih djela čija je primarna svrha zaštititi žrtvu kaznenog djela od sekundarne viktimizacije do koje može doći njezinim sudjelovanjem u kaznenom postupku.⁴ Navedeno pravo sadržano je u katalogu „općih prava” koja pripadaju žrtvama svih kaznenih djela. Također, odredbe Direktive 2012/29/EU transponirane su i u Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji u kojem su u članku 6. navedena prava žrtava nasilja u obitelji u prekršajnom postupku. Sukladno s člankom 6. stavkom 1. točkom 5. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i žrtve nasilja u obitelji imaju pravo na pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluju.⁵ To je izuzetno važno zato što žrtve nasilja u obitelji (neovisno o tome je li riječ o kaznenome ili prekršajnom djelu) spadaju u kategoriju žrtava koje su posebno ranjive zbog njihova odnosa s počiniteljem i u visokom su riziku od ponovljene viktimizacije i traumatizacije za vrijeme kaznenoga ili prekršajnog postupka.

1 <https://mrezapodrskeisuradnje.com/>

2 Članak 43. Zakona o kaznenom postupku, Narodne novine 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19.

3 SL L 315, 14. 11. 2012.

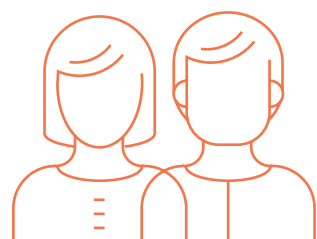
4 Burić, Z., Lučić, B., Pravni i institucionalni aspekti položaja žrtve kaznenog djela u RH. Izvještaj, 2018., str. 8.

5 Članak 6. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, Narodne novine 70/17, 126/19.

2.

Tko može biti osoba od povjerenja i koja je njezina uloga

Žrtva sama može izabrati svoju osobu od povjerenja. To može biti prijatelj/ica, član/ica obitelji, ali i predstavnik/ica službe za podršku kojoj se žrtva obratila za pomoć (npr. predstavnik/ica Odjela za podršku žrtvama i svjedocima⁶ ili organizacije civilnoga društva).

MAJKA/OTAC

PRIJATELJICA/PRIJATELJ

STRUČNA OSOBA

OSOBA
OD POVJERENJA

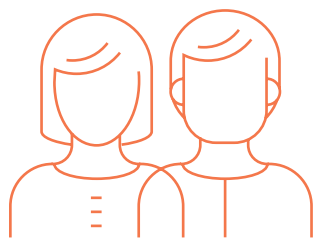
Važno je istaknuti da osoba od povjerenja nije opunomoćenik/ica žrtve, odnosno njezina uloga nije pružanje pravnih savjeta i zastupanje žrtve na sudu. To je izrazito važno objasniti žrtvi i upozoriti je na tu razliku, s obzirom na to da žrtve vrlo često očekuju da će osoba od povjerenja, posebice ako je riječ o predstavniku/ci organizacije civilnoga društva, na sudu poduzimati potrebne pravne radnje u njezinu korist. Osoba od povjerenja za vrijeme trajanja procesnih radnji u kojima sudjeluje žrtva ne smije ni na koji način utjecati na tijek tih radnji kao ni na iskaz žrtve, nego je ona prisutna isključivo radi emocionalne i tehničke pomoći i potpore.⁷ Osoba od povjerenja ne može biti osoba koja i sama može biti saslušana kao svjedok u kaznenom postupku.⁸

6 Podršku i pomoć žrtvama i svjedocima/kinjama kaznenih djela pružaju odjeli za podršku žrtvama i svjedocima osnovani pri sedam županijskih sudova (Osijek, Vukovar, Sisak, Zagreb, Rijeka, Split, Zadar), a svrha je odjela pružiti žrtvama kaznenih djela emocionalnu podršku, informacije o pravima, kao i opće procesne informacije te olakšati stresne situacije svjedočenja i boravka na sudu.

7 Drožđan-Kranjčec, A., Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela, Zagreb, Ženska soba, 2019.

8 Članak 202. stavak 2. točka 38. Zakona o kaznenom postupku – „Osoba od povjerenja je zakonski zastupnik ili druga poslovno sposobna osoba po izboru ovlaštenika prava na pratnju, osim ako je predložena ili pozvana u svojstvu svjedoka.”

Uloga je osobe od povjerenja pružanje emocionalne potpore i pružanje osnovnih informacija o tijeku radnji u kojima žrtva sudjeluje.⁹ Potrebe žrtava različite su i mogu se mijenjati, kako od žrtve do žrtve, tako i kod jedne žrtve kako vrijeme prolazi.¹⁰ Najčešće potrebe su da im netko objasni proceduru na sudu, da netko bude s njima kako ne bi same čekale u prostorijama suda,¹¹ potreba da se ne susretne s okrivljenom osobom prije ulaska u sudsku dvoranu (ukoliko ranije nije traženo ispitivanje putem video linka u posebnoj prostoriji sukladno s Pravilnikom o pojedinačnoj procjeni žrtve); potreba da osoba od povjerenja bude sa žrtvom u sudnici za vrijeme davanja iskaza ako je okrivljenik nazočan u sudnici, pa joj i tako daje nužnu emocionalnu i moralnu podršku; potreba da netko razumije kako se žrtve osjećaju, da dobiju potrebne informacije, kao i potreba za fizičkom zaštitom.¹²

ULOGA OSOBE OD POVJERENJA

EMOCIONALNA
PODRŠKA PRIJE, ZA
VRIJEME I NAKON
RADNJE KOJA SE
PODUZIMA

PRAKTIČNA POMOĆ I
PODRŠKA PRIJE, ZA VRIJEME
I NAKON RADNJE KOJA SE
PODUZIMA
(npr. čekanje u zgradi suda)

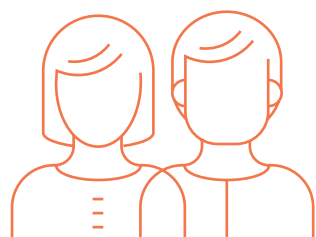
PRAKTIČNE
INFORMACIJE PRIJE,
ZA VRIJEME I NAKON
RADNJE KOJA SE
PODUZIMA

- 9 Drožđan-Kranjčec, A., Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela, Zagreb, Ženska soba, 2019.
- 10 Mamula, M., Rakoš, I., Fističić Rogoznica, M. Terapijski pristup žrtvama seksualnog nasilja. U: Mužinić i Marinić (ur.) Civilni stres i terapijski pristupi. Zagreb, Slap, 2020.
- 11 Hamer Vidmar, N., Bajto, M., Potreba žrtava i zadovoljstvo pruženom podrškom od strane odjela za podršku žrtvama i svjedocima. 2018. str. 53.
- 12 Citati osoba od povjerenja u okviru rada Mreže podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela: „U sudnici sam sjela između oštećene i okrivljenika i svojim tijelom zaklanjala bilo kakav pogled okrivljenika prema oštećenoj. Na kraju je oštećena istaknula kako joj je to najviše značilo.“ (...) „Žrtvi je pomoglo što sam bila uz nju, osobito u sudnici jer sam bila fizička barijera između njih. Rekla je kako je to razlog što okrivljenik nije mogao izvršiti fizički pritisak na nju.“ (...) „Na hodniku sam stajala ispred žrtve da ne gleda direktno u počinitelja, jer je bio par koraka od nas.“

3.

U kojim fazama postupka žrtva ima pravo na pratnju osobe od povjerenja?

Žrtva ima pravo na pratnju osobe od povjerenja od trenutka podnošenja kaznene prijave pa sve do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka, i to pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje (u policiji, Državnom odvjetništvu i na sudu).

OSOBA
OD POVJERENJA

- POLICIJA
- DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO
- SUD

Kada govorimo o podršci osobe od povjerenja, ali i općenito o podršci žrtvama, izuzetno je važno da ta podrška bude dostupna prije poduzimanja radnji u postupku (npr. prije odlaska na sud), ali i određeno vrijeme nakon poduzimanja radnji. Nakon svjedočenja žrtve mogu imati čitav niz pozitivnih, ali i negativnih osjećaja povezanih sa svjedočenjem. Od pozitivnih osjećaja ističu se osjećaji „zadovoljstva“, „olakšanja“, „pozitivnosti“ i „ispunjenosti“, a od negativnih osjećaji tu su primjerice „iscrpljenost“ i „umor”.¹³ Žrtve vrlo često žele povratnu informaciju o svom iskazu nakon svjedočenja i zbog svega toga potrebno je osigurati razgovor nakon izlaska iz zgrade suda, posebice u slučajevima reaktivacije traume.

¹³ King, K. D., Meernik, J., Rubert, S., de Smit, T. i Vranov Schoorl, H.. Odjeci svjedočenja - Pilot-studija o dugoročnim posljedicama svjedočenja pred MKSJ-om. University of North Texas, Castleberry Peace Institute i Služba za žrtve i svjedoke Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju, 2016., str. 7.

Prikaz mogućih radnji osobe od povjerenja za podršku žrtvi prije odlaska na sud, za vrijeme boravka na sudu i nakon izlaska iz zgrade suda.

PRIJE
ODLASKA
NA SUD

Dati žrtvi svoj broj telefona ne bi li se pružila svojevrsna sigurnost.

Čekati žrtvu ispred zgrade suda.

Ukoliko žrtva uzima određenu medikamentnu terapiju, podsjetiti je da je popije (npr. tablete za tlak).

Podsjetiti žrtvu da pojede obrok prije odlaska na sud.

Ponijeti vodu koju će dati žrtvi za vrijeme čekanja u prostorijama suda.

Informirati je o tome kako izgleda svjedočenje.

Po potrebi razvoj sigurnosnog plana nakon svjedočenja.

ZA
VRIJEME
BORAVKA
NA SUDU

Pomoć u snalaženju u zgradi suda.

Pomoć u izbjegavanju kontakta s okrivljenikom (npr. dolazak u zgradu suda kroz drugi ulaz, fizičko zaklanjanje pogleda prema okrivljeniku, čekanje sa žrtvom na drugom katu zgrade suda ili na drugom kraju hodnika).

Emocionalna i praktična podrška tijekom svjedočenja (npr. dodati maramice ili vodu da žrtva ima osjećaj da nije sama i da je netko uz nju).

PO
IZLASKU
IZ ZGRADE
SUDA

Saslušati žrtvu kako se osjeća nakon svjedočenja (kako se osjećala neposredno prije svjedočenja, za vrijeme svjedočenja, nakon svjedočenja).

Pomoći joj u stabilizaciji prije odlaska iz zgrade suda.

Emocionalna potpora.

4.

Utjecaj osobe od povjerenja na smanjenje stresa prilikom odlaska na sud

Odlazak na sud i svjedočenje može biti snažan izvor stresa kod svake žrtve. Razlozi su za to višestruki, ali prvenstveno se odnose na to da će osoba tijekom svjedočenja morati detaljno pričati o traumatskom događaju koji je doživjela. Znatno broje osoba doživljava samo svjedočenje kao ponovo proživljavanje događaja o kojem svjedoči, odnosno ponovo proživljavanje stresnoga i traumatskog događaja, što može dovesti do retraumatizacije.¹⁴

U podacima istraživanja provedenog 2007. godine navodi se da se žrtve često boje ponovnog susreta s okrivljenikom, što se prije osnivanja odjela za podršku žrtvama i svjedocima i formiranja Mreže podrške i suradnje neminovno i događalo s obzirom na to da su žrtve vrlo često čekale na hodnicima suda za svjedočenje i do osnivanja odjela nisu imale osiguranu posebnu prostoriju koja bi im omogućila izbjegavanje kontakta s okrivljenikom (94,6 % svjedoka čekalo je svjedočenje na hodniku¹⁵).

Socijalna podrška jedna je od aktivnih strategija suočavanja sa stresom.¹⁶ Na taj način osigurava se osjećaj sigurnosti, smanjuje se razina stresa i štite se pojedinci od negativnih posljedica stresa. **Za žrtve kaznenih djela ta socijalna podrška može doći putem osobe od povjerenja, čija je jedna od temeljnih uloga smanjenje stresa kod žrtava i utjecaj na stabilizaciju žrtve prilikom odlaska na sud.** Podrška osobe od povjerenja, pružanje informacija, davanje odgovora na pitanja na koja žrtva sama ne može pronaći odgovor zbog straha i teškoga emocionalnog stanja (npr. „što ako počnem plakati“, „smijem li tražiti pauzu“, „smijem li sada otići na toalet“) uvelike doprinosi smanjenju stresa kod žrtava i olakšava im postupak boravka na sudu i svjedočenje.

14 Hamer Vidmar, N., Bajto, M., Potreba žrtava i zadovoljstvo pruženom podrškom od strane odjela za podršku žrtvama i svjedocima. 2018. str. 50.

15 Turković, K., Ajduković, D., Mrčela, M. i Krešić, M. Pregled rezultata istraživanja o podršci žrtvama i svjedocima kaznenih djela u Republici Hrvatskoj (UNDP, 2007). Zagreb: Inžinjerski biro, str. 192.

16 Šimac, S., Buženić Barac, J., Postupanje sa zahtjevnim strankama i smanjenje stresa. Pravosudna akademija, 2017., str. 40.

5.

Stavovi žrtava i ostvarivanje prava pratnje osobe od povjerenja u Hrvatskoj

Kroz iskustvo rada „Mreže podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela” uočeno je da je usluga osobe od povjerenja jedna od najkorisnijih usluga za žrtve. Kada se žrtvama objasni što sve uključuje ta usluga, one je vrlo često iskoriste.¹⁷ Nakon korištenja te usluge žrtve daju izrazito pozitivne povratne informacije i ukazuju na korisnost i nužnost širenja dostupnosti takve usluge.

Izjava osoba od povjerenja iz organizacija civilnog društva o povratnim informacijama korisnika/ca nakon korištenja usluge osobe od povjerenja

Izjava 1

„Žrtvi je neprocjenjivo bilo što je cijelo vrijeme s njom u svim fazama ispitivanja, čekanja i čitanja presude uz nju bila osoba od povjerenja. Za vrijeme ispitivanja u čekaonici suda i u sudnici često sam joj dodavala vodu ili samo pogledom ohrabrila da izdrži mučnu i neugodnu situaciju. Žrtva ne bi mogla sama proći sve to, rekla je da bi otišla iz zgrade suda jer ne bi mogla izdržati toliki pritisak.” *(izjava osobe od povjerenja iz Mreže podrške)*

Izjava 2

„Žrtva je pitala može li osoba od povjerenja sjediti uz nju tijekom davanja iskaza te je držati za ruku, čemu je udovoljeno.” *(izjava osobe od povjerenja iz Mreže podrške)*

¹⁷ Mrežu podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela čini jedanaest organizacija civilnog društva (Ženska soba kao koordinatorica Mreže i deset partnerskih organizacija) koje pružaju sveobuhvatnu pomoć i podršku žrtvama i svjedocima svih kaznenih djela na području trinaest županija u Hrvatskoj u kojima nisu osnovani odjeli za podršku žrtvama i svjedocima pri županijskim sudovima.

Izjava 3

„Oštećeni je zahvalio što sam bila tu, pitao je zašto nisam bila prvi put jer bi mu neke stvari bile puno jasnije.” (izjava osobe od povjerenja iz Mreže podrške)

Izjava 4

„Oštećenici je puno značilo što je imala nekoga uza sebe jer je dosad svaki put bila sama i bilo joj je neugodno.” (izjava osobe od povjerenja iz Mreže podrške)

Izjava 5

„Više sam s njime radila na smanjenju uzrujanosti jer je govorio stalno kad će njega pozvati, da on nema vremena i iskazivao ljutnju na sustav, ali je naveo da bi on već otišao sa suda i ne bi čekao da ga zovu da nisam bila s njime.” (izjava osobe od povjerenja iz Mreže podrške)

Izjava 6

„Žrtvi je izuzetno pomoglo moje prisustvo, što je nekoliko puta isticala. Tijekom razgovora vidno je drhtala, nastojala sam ju umiriti, ponudila vodom te joj pomogla do toaleta kako bi se malo smirila. Nakon što je rasprava bila gotova, otišle smo u prostoriju za razgovor i čekale dok okrivljeni nije izašao iz zgrade. Ja sam ih otpratila i do automobila.” (izjava osobe od povjerenja iz Mreže podrške)

Izjava 7

„Ovo bez vas ne bih nikada izdržao.” (izjava osobe od povjerenja iz Mreže podrške)

Izjava 8

„Jedino Vas osjećam kao nekog uz sebe. Imam povjerenja u Vas, razumijem što mi govorite i to mi je jedino važno.” (izjava osobe od povjerenja iz Mreže podrške)

Izjava 9

„Svaki puta kada je okrivljenik nešto pričao, ona me je čvrsto držala za ruku.” (izjava osobe od povjerenja iz Mreže podrške)

6.

Komparativni prikaz instituta osobe od povjerenja¹⁸

U trenutku pisanja ove publikacije većina članica Europske unije implementirala je u svoj kaznenopravni sustav „pravo žrtve na pratnju osobe od povjerenja” sukladno s člankom 3. Direktive 2012/29/EU. U ovisnosti o prijašnjem pravnom uređenju sustava podrške žrtvama i svjedocima pojedine su članice institut osobe od povjerenja postavile kao jače ili slabije u odnosu na navedenu Direktivu, pa su tako pojedine članice pravo implementirale i u druge zakone *lex specialis* i/ili su ga detaljnije uredile. No zajedničko svim pravnim sustavima i uređenjima jest činjenica da je pravo centrirano na žrtvu kaznenog djela, dok se samo u pojedinim članicama omogućuje pravo na pratnju i za svjedoka/inju. Druga je zajednička crta što je žrtvi ostavljena mogućnost da izabere **osobu od povjerenja**. Skoro su sve države članice više ili manje ostavile državnim tijelima, tj. tijelima progona i ispitivanja, da odbiju pojedinu osobu od povjerenja, ako je ona u suprotnosti s interesima žrtve ili je usko povezana s kaznenim djelom, ili se pak nalazi u ulozi svjedoka ili člana obitelji. U većini zemalja pratnju vode nevladine organizacije, a ne državna tijela. Međutim, postoje neke iznimke. U **Španjolskoj**¹⁹ uredima za pomoć žrtvama mogu upravljati vladina tijela u nekim dijelovima zemlje, dok u drugim dijelovima upravljaju nevladine organizacije. U gotovo svakoj državi članici spominje se samo „osoba po izboru” ili „osoba od povjerenja”, bez navođenja tko bi to mogao biti. Stoga ova osoba može biti profesionalac, kao što je pružatelj podrške žrtvama, ili prijatelj, član obitelji, pa čak i susjed ili poznanik.

Iznimku možemo pronaći u **Portugalu**, gdje zakon predviđa pratnju posebno kvalificiranog stručnjaka, upućivanje na osobu po izboru samo u odnosu na prvi kontakt žrtve s vlastima. U Portugalu se žrtva može pratiti i u bankama, što je rijetkost, jer je većina država članica EU-a uredila pratnju pred kazneno pravosudnim tijelima, a poneke i drugim tijelima poput centara za socijalni rad/skrb (Slovenija). Portugal predviđa *lex specialis* – Zakonom o zaštiti svjedoka, člankom 27., osigurano je pravo na pratnju za svjedoka, i to „čim pravosudno tijelo postane svjesno...” posebne ranjivosti svjedoka. Isto pravo pruženo je i žrtvi nasilja u obitelji, upravo *lex specialis* Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji.

18 Autor: Miren Špek, Udruga za podršku žrtvama i svjedocima. Sadržaj teksta formiran je na temelju zajedničkog istraživanja Udruge za podršku žrtvama i svjedocima i portugalske organizacije APAV – Associação Portuguesa de Apoio à Vítima u sklopu projekta iz DG Justice Programme – WithYou: accompaniment of victims and witnesses in the justice system.

19 Gobierno de España – Ministerio de Justicia, Oficinas de asistencia a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual. https://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/servicios-ciudadano/oficinas-asistencia-victimas#id_1288784220900

Još jedna iznimka može se naći u **Irskoj**, gdje se pružatelj/radnik za podršku žrtvama izričito spominje u Zakonu o kaznenom pravosuđu iz 2017., kao netko „komu je dopušteno ostati u sudnici ako je javnost isključena”. U **Francuskoj** žrtva pri prijavi kaznenog djela prima informaciju od policije²⁰ o pravu na pratnju osobe od povjerenja. Nju može izabrati žrtva ili predstavnik organizacije France Victim.²¹ Ne postoji formalna propisanost oblika zahtjeva, pa žrtva može izabrati koga želi za osobu od povjerenja. Ono što je uređeno jest da tijela mogu odbiti pojedinu osobu od povjerenja, **no to moraju i pisano obrazložiti**. Većina nevladinih organizacija u mreži France Victim potpisala je lokalne protokole sa sudovima kako bi se razradio svaki oblik podrške. U **Njemačkoj**, sukladno članku 406. Zakona o kaznenom postupku, žrtva ima pravo na osobu od povjerenja, i to može biti „bilo tko komu žrtva vjeruje”. No njemački pravni sustav poznaje tzv. psihosocijalnog pružatelja podrške, koji pruža pratnju tijekom ispitivanja i sudskog postupka. U Njemačkoj je dužnost tijela koji odbija osobu od povjerenja obrazložiti odluku te predložiti žrtvi da izabere drugu osobu od povjerenja. Jedan je od razloga utjecaj na istragu ili tijek procesa. U **Austriji** implementaciji prava mora prethoditi zahtjev žrtve. Austrija ne poznaje pravo svake žrtve na pratnju osobe od povjerenja, a izuzetak su slučajevi težeg oblika nasilja. Međutim, tada se to dopušta i svjedoku. U **Irskoj** podršku pruža niz nevladinih organizacija, a pratnju dobrovoljna sudska služba, iako nije decidirano da to ne može biti i osoba od povjerenja. U **Španjolskoj** Zakon ili Statut o žrtvama predviđa pravo žrtve na pratnju po izboru ili joj pruža mogućnost pratnje kroz tzv. regionalne urede za podršku žrtvama. U članku 433. stavku 2. Zakona o kaznenom postupku Kraljevine Španjolske propisuje se pratnja svjedoku u statusu žrtve zločina u smislu zakonskog zastupnika ili izbora svjedoka. Ista odredba, u stavku drugom, obrazlaže da sudac ili drugo tijelo može osujetiti taj izbor ako se uvidi da će pratnja naštetiti žrtvi. U **Škotskoj** se osobi od povjerenja zabranjuje da na bilo koji način utječe na svjedoka/žrtvu (npr. na iskaz žrtve, na radnje u postupku). Obrazlaže se da osoba od povjerenja može samo nazočiti, ne i razgovarati ili komunicirati s pravosudnim tijelom. U **švedskom** Zakoniku o sudskom postupku (poglavlje 20.) dopušta se žrtvi pravo na pratnju kroz izbor osobe od povjerenja. To će u praksi biti volonter ili zaposlenik švedske udruge za podršku Brottosfferjourernas, koji će žrtvi ujedno pružiti informacije ili drugi oblik podrške poput psihološke podrške. U **Češkoj** se izmjenama Zakona iz 2013. uveo povjerenik ili osoba od povjerenja. Žrtva može sama birati osobu i ona je može pratiti tijekom cijelog postupka.

Možemo zaključiti da se institut osobe od povjerenja razvija i mijenja u većini država članica Europske unije i pruža se u svim fazama postupka, kao i izvan postupka, jer je smisljeno da će se time ublažiti traumatizacija žrtve. Također, ondje gdje država nema odgovor na implementaciju, ona ovisi i surađuje s nevladinim organizacijama, što je svakako jedna od preporuka ovog teksta.

20 Zakonska nužnost obveze informiranja sukladno s člankom 10. Zakona o kaznenom postupku Republike Francuske.

21 Circular of 20 April 2016 presenting the provisions of Articles 10-2 to 10-5 of the Code of Criminal Procedure resulting from Law No. 2015-993 of 17 August 2015 adapting the criminal procedure under European Union law <http://circulaires.legifrance.gouv.fr/index.php?action=afficherCirculaire&hit=1&retourAccueil=1&r=40850>

Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela

BJELOVARSKO - BILOGORSKA ŽUPANIJA I KOPRIVNIČKO - KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA

UDRUGA „HERA” KRIŽEVCI – ZA ZAŠTITU I PROMICANJE LJUDSKIH PRAVA

tel: 048/271 335
e-mail: info@udruga-hera.info
web: www.udruga-hera.info

BJELOVARSKO - BILOGORSKA ŽUPANIJA I POŽEŠKO - SLAVONSKA ŽUPANIJA

CENTAR ZA PODRŠKU I RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA „DELFIN”

tel: 034/411 780
mob: 098/1617 623
e-mail: delfin.zamir@gmail.com
web: www.delfin-pakrac.com

BRODSKO - POSAVSKA ŽUPANIJA

INFORMATIVNO PRAVNI CENTAR – IPC

tel: 035/448 533
e-mail: info@ipc.com.hr
web: www.ipc.com.hr

DUBROVAČKO - NERETVANSKA ŽUPANIJA

DEŠA – DUBROVNIK

REGIONALNI CENTAR ZA IZGRADNJU ZAJEDNICE I RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

tel: 020/311 625
e-mail: info@desa-dubrovnik.hr
web: www.desa-dubrovnik.hr

ISTARSKA ŽUPANIJA

CENTAR ZA GRAĐANSKE INICIJATIVE POREČ

mob: 095/3500 733
e-mail: podrskacgi@gmail.com
web: www.cgiporec.hr

KARLOVAČKA ŽUPANIJA I LIČKO - SENJSKA ŽUPANIJA

ŽENSKA GRUPA KARLOVAC „KORAK“

tel: 047/600 392
e-mail: podrska.korak@gmail.com
web: www.grupakorak.hr
mob: 091 612 0953 (za Ličko-senjsku županiju)

KRAPINSKO - ZAGORSKA ŽUPANIJA

CENTAR ZA EDUKACIJU, SAVJETOVANJE I ISTRAŽIVANJE SOS TELEFON ZA ŽENE ŽRTVE NASILJA KRAPINSKO ZAGORSKE ŽUPANIJE

tel: 049/492 688
e-mail: zrtveisvjedoci@cesi.hr
web: www.cesi.hr

MEĐIMURSKA ŽUPANIJA I VARAŽDINSKA ŽUPANIJA

UDRUGA ZA PODRŠKU ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA

tel: 095/1160 066
e-mail: varazdin@pzs.hr
web: www.pzs.hr

VIROVITIČKO - PODRAVSKA ŽUPANIJA

S.O.S. – SAVJETOVANJE, OSNAŽIVANJE, SURADNJA

tel: 033/721 500
e-mail: sos.vt@email.t-com.hr
web: www.sosvt.hr

ŠIBENSKO - KNINSKA ŽUPANIJA

UDRUGA „ZVONIMIR“

tel: 022/662 554
mob: 091/2015 125
e-mail: zvonimir@zvonimir.hr
web: www.zvonimir.hr

Za više informacija posjetite
www.mrezapodrskeisuradnje.com